

UN DOMÈNEC LLULL DEL 1341,
DESCENDENT DE RAMON LLULL?

Són pocs els documents publicats fins ara sobre els descendents directes de Ramon Llull, fins al punt que dels seus mateixos fills hi ha dades ben minses¹. Al fill Domènec va dedicar Llull explícitament la *Doctrina pueril*², el *Llibre de intenció*³ i l'*Arbre de filosofia desiderat*⁴. En aquest darrer llibre, escrit a Montpeller entorn de 1290, Llull diu que la mare del seu fill "es fenida"⁵. Pel que fa a l'aspecte familiar, els llibres de Llull no permeten d'anar més enllà. Aquests darrers anys ha aparegut documentació sobre la família Picany i fins i tot algun document on surt Ramon Llull en persona⁶. Del fill Domènec Llull se sap que tenia una propietat a Castellitx, prop d'Algaida⁷. A mitjans del segle XIV hi ha esments d'un Domènec Llull⁸, que no sabem ni tan sols si és el mateix personatge que el del document que publiquem i encara menys si és relacionable amb la descendència directa o lateral de Ramon Llull.

El document exhumat ací és una minúscula clarícia dins la penúria vigent. Datat el 1341, hi apareix un Domènec Llull, burgès de Ciutat de Mallorca, a qui el bisbe de Barcelona assigna una pensió a canvi d'un servei de naturalesa militar. Per la data i pel cognom es podria tractar del mateix fill de Llull o d'un seu nét. Si són certes les conjectures fetes sobre la data de composició de la *Doc-*

1. Coneixem els noms dels seus dos fills, Domènec i Magdalena, haguts del seu matrimoni amb Blanca Picany, per l'esment que Llull en fa en el seu testament, publicat per F. de BOFARULL I SANS, *El testamento de Ramon Llull y la escuela luliana en Barcelona*, dins MRABLB, V (1896), 434-478; cf. especialment pp. 453-457.

2. Cf. *Ramon Llull. Doctrina pueril*, a cura de Gret SCHIB, Barcelona, Ed. Barcino 1972, introducció, p. 16-17 i pròleg [1] i [2], p. 40-41.

3. Cf. S. GALMÉS, ORL, vol. XVIII, Palma de Mallorca 1935, p. VIII-IX i 3.

4. Cf. S. GALMÉS, ORL, vol. XVII Palma de Mallorca, 1933, p. XVIII-XX i 401-402.

5. Cf. *ib.*, 415.

6. Cf. Ricard SOTO I COMPANYY, *Alguns casos de gestió "colonial" feudal a la Mallorca del segle XIII*, dins *La formació i expansió del feudalisme català*. Actes del col.loqui organitzat pel Col.legi Universitari de Girona (8-11 de gener de 1985). Edició a cura de Jaume Portella i Comas ("Estudi general" 5-6 = Homenatge a Santiago Sobrequés i Vidal), Girona, Col.legi Universitari 1987, 348-350 i 354-355.

7. Cf. A. SASTRE, *Randa i les seves possessions*, Algaida 1983, 117-119.

8. Cf. Mª Teresa FERRER I MALLOL, *La redempció de captius a la corona catalo-aragonesa (segle XIV)*, dins "Anuario de Estudios Medievales" 15 (1985) 237-297, concretament p. 265; *Els sarraïns de la Corona Catalano-aragonesa en el segle XIV. Segregació i Discriminació*, Barcelona, CSIC 1987, p. 287; M. Milagros CÁRCCEL ORTÍ, José Vicente BOSCA CODINA, *Visitas pastorales de Valencia (siglos XIV-XV)* (Series Valentina, XXXVIII) València, Facultat de Teologia de San Vicente Ferrer 1996, p. 224.

trina Pueril i l'edat putativa del fill de Llull en aquell moment⁹, Domènec Llull (fill) tindria el 1341 uns setanta anys. L'edat potser és excessiva per al servei que el bisbe li demana, i aleshores caldria pensar en un nét o per ventura en un nebot o renebot. Com sigui, aquest Domènec Llull, "suficient i de bon testimoni", burgès de Ciutat de Mallorca, és una anella potser susceptible de continuar la línia oberta per l'al·lusió testamentària de Ramon Llull al seu fill. Tal anella enllaçaria els Llull del segle XIV amb aquells del segle XV que ja formaven part del patriciat urbà de Ciutat de Mallorca¹⁰, de manera que el títol de "burgès" amb el qual és qualificat el nostre Domènec Llull tindria el sentit ple de patrici i ciutadà honorat.

1341 abril 23. Barcelona

ADB, Reg. Comm., vol 9
(1339-1341) f. 154 r

El bisbe assigna a Domènec Llull, burgès de Ciutat de Mallorca, una pensió anual de 25 lliures, a canvi que li armi un cavall per a defensa de la terra.

Nouerint universi quod nos ffrater Fferrarius miseracione diuina barchinonensis episcopus, attendentes sufficientiam et bonum testimonium vestri, Dominici Lulli, burgensis Ciuitatis Maioricarum, damus et assignamus et concedimus uobis dicto Dominico pensionem viginti quinque librarum monete regalium minorum Maioricarum, habendam et percipiendam quolibet anno in festo sancti Iohannis mensis iunii super omnibus prouentibus et redditibus quos nos ratione nostre mense episcopalis habemus et percipimus ac habere debemus in Ciuitate et insula Maioricarum, quamdiu uobis fuerit vita comes.

Mandantes baiulo nostro in maioricensi presenti et qui pro tempore fuerit quatenus dictas viginti quinque libras vobis in dicto festo singulis annis persoluat et persoluere teneatur de redditibus et prouentibus memoratis.

Predictam vero donationem, assignationem et concessionem uobis facimus sub hoc pacto ac conditione et honore uobis inposito quod vos teneatis et tenere debeatis pro nobis et ad seruitium et honorem nostri et ecclesie barchinonensis in Maiorica vnum equum armatum bonum et receptibilem in numero illorum equorum armatorum quos nos et successores nostri episcopi barchinonenses ratione portionis seu baronie nostre pro deffensione terre eiusdem regni tenere habemus, ita tamen quod quamdiu remis-

sionem uel gratiam de non tenendis^a equis armatis predictis ab illustrissimo domino rege Maioricarum habuerimus, ad pensionem XXV librarum uobis dandam nullatenus teneamus, nec vos per consequens equum armatum tenere durante huiusmodi gratia habeatis.

In cuius rei testimonium presentes litteras seu paginam appensione sigilli nostri fecimus roborari.

Datum Barchinone IX° Kalendas madii anno Domini M^o CCC^o XL primo^b.

^a *post tenendis seq quos cancell*

^b *ms nono (!)*

9. Per a la qüestió, cf. l'edició de Gret SCHIB, pp. 16-17.

10. Que els Llull eren nobles ho afirma Ferran Valentí en el pròleg de la seva traducció de les *Paradoxa* de Ciceró: cfr F. VALENTÍ, *Traducció de les Paradoxa de Ciceró. Parlament al Gran i General Consell* [Biblioteca Catalana d'Obres Antiques], Barcelona 1959, 41. Ho ha recordat recentment J. N. HILLGARTH en *Els començaments del lul·lisme a Mallorca*, dins "Actes de l'onzè col·loqui internacional de llengua i literatura catalanes", Palma (Mallorca), 8-12 de setembre de 1998», a cura de Joan Mas i Vives, Joan Miralles i Monserrat i Pere Rosselló Bover, vol. I, AILLC - Universitat de les Illes Balears - PAM 1998, 21-34.